

MONITOR

zpravodajský čtrnáctideník

ROČNÍK IV., ČÍSLO 9

3. květen 2007

(za dobrovolné příspěvky)

ROK STÉHO VÝROČÍ BLAHOŘEČENÍ SV. PANÍ ZDISLAVY – PATRONKY RODIN

Tradice Otců

Z kázání svatého biskupa Augustina

Zaspívejte Pánu novou píseň, ať zní jeho chvála v obci zbožných.

Máme zpívat Pánu píseň novou. Jen nový člověk je schopen zpívat novou píseň. Píseň je projevem radosti, a uvážíme-li to hlouběji, projevem lásky. Kdo tedy dovede milovat nový život, dovede také zpívat novou píseň. Nový život máme chápat ve vztahu k nové písni. Všechno totiž

patří k jedinému království, nový člověk, nová píseň, nový zákon. Takže nový člověk bude zpívat novou píseň a bude patřit k novému zákonu.

Není nikdo, kdo by nemiloval, ale je otázkou, co kdo miluje. Nežádá se po nás, abychom nemilovali, ale abychom správně vybírali, co milovat. Ale jak bychom si mohli někoho vybrat, když si

on předem nevybere nás? Vždyť přece ani nemilujeme, pokud dříve nejsme milováni. Slyšte apoštola Jana: *Milujeme, protože on dříve miloval nás.* Pátřej na základě čeho člověk může a má milovat Boha, a nenajdeš nic jiného, než že si Bůh dříve zamiloval jeho. Dal se nám, a my jsme si ho zamilovali, dal nám také schopnost milovat. A jak nám dal schopnost milovat, slyšte přímo z úst apoštola Pavla: *Boží láska je nám vylita do srdce. Kým? Snad ne námi? Nikoli. Jak tedy? Skrze Ducha Svatého, který nám byl dán.*

Naděje pro mateřství

I feministky začínají měnit názor...

Mariánský měsíc květen nás vždycky znovu vrací k tématu mateřství a jeho hodnoty. Ta je v naší době zpochybňována bojem za potrat jako „právo ženy“. Ale i zde se situace začíná měnit.

V ostré debatě o potratech, která zasahuje celý západní svět, byl kompromis až donedávna takřka vyloučený. Obě strany trvaly buď na „právu na život“ nebo na „právu na volbu“. A přece se ledy hýbají. A to dokonce tam, kde je boj mezi odpůrci a zastánci umělého přerušení těhotenství nejtvrdší – v USA. Ani aktivisté, bojující za právo na potrat, už nemohou déle ignorovat fakt, že obětí potratu není jen „zárodek“ (o ten těmto aktivistům nejde), ale i žena (jejímž blahem se zaklínají). Postabortivní syndrom zkrátka není výmyslem opačné strany, ale vědecky prokázáným faktem.

Další nepopiratelnou skutečností je, že většinu obětí potratu tvoří nenarozené holčičky – hlavně v zemích třetího světa, jako je Indie nebo Čína. Potrat se zde z devadesáti procent týká holčiček. A to zase vrtá hlavou feministkám... Ano, potrat je podle nich základním lidským právem, ale... Feministkami ovládaná Komise pro otázky žen při OSN tak sice stále obhajuje právo na potrat,

Foto: Mgr. Anton Fric

ale zároveň potrat nenarozených děvčátek označuje za „nejextrémnější formu násilí proti ženám“. Evropské a americké zástupkyně dokonce prosazovaly rezoluci, zakazující potrat na základě prenatalní pohlavní selekce. Návrh neprošel kvůli odporu asijských a jihoamerických zemí. Velká Británie ovšem potrat na základě pohlavní selekce zakázala. Jak se to snáší s neomezeným „právním na volbu“? Těžko...

Dokonce i Hillary Clintonová na zasedání mocné Společnosti pro plánované rodičovství prohlásila: „Všichni chápeme, že potrat v mnoha případech

znamená smutnou, dokonce tragickou volbu pro mnoho, mnoho žen.“ Nejen Hillary, ale i řada dalších příznivců liberální levice, se tak posunuje k názoru, že potraty by sice neměly být zakázány, ale ve společnosti by mělo vládnout takové klima, aby jich bylo co nejméně. V debatě o potratech je to radikální ústupek zastánců „práva na volbu“.

Můžeme proto doufat, že navzdory politickým a finančním tlakům je v této otázce naděje na vítězství života, úcty k ženě a přirozeného rozumu.

Mgr. Matyáš Zrno
Autor pracuje v Občanském institutu.

ZPRÁVY

Naděje na spásu nepokřtěných dětí

Mezinárodní teologická komise Svátého stolce dospěla k závěru práce věnované osudu duší nepokřtěných dětí. Tímto úkolem ji v roce 2004 pověřil papež Jan Pavel II. Tato otázka pro něho nebyla dílčím problémem. „Jsou s ní spojena další zásadní témata, jako univerzální Boží plán spásy, jedinečné a univerzální prostřednictví Ježíše Krista, úloha Církve jako univerzální svátosti spásy, teologie svátostí a význam nauky o dědičném hříchu,“ napsal.

Úkolem komise bylo najít spojení (*nexus*) mezi všemi těmito tajemstvími víry a vytvořit teologickou syntézu, jež by podpořila důslednější a osvícenější pastorační praxi.

Prefekt kongregace pro nauku víry kardinál William Levada předložil závěrečný dokument papeži 19. ledna 2007. Nyní papež text schválil a poskytl ke zveřejnění.

Dokument má 41 stran, vyšel v angličtině a má název „Naděje na spásu pro děti, jež zemřou bez křtu“.

Tradiční nauka se odvolávala na teorii limbu, což je stav, v němž duše nepokřtěných dětí jsou sice zatíženy dědičným hříchem, takže nemohou patřit na Boha, ale netrpí žádným trestem, protože se nedopustily žádného osobního

hříchu. Tato teorie byla vypracována ve středověku, ale nikdy nebyla pojata mezi dogmatické definice učitelského úřadu Církve. Proto zůstává „možnou teologickou hypotézou“.

„Princip, že Bůh si přeje spásu všech lidí,“ říká se v dokumentu komise, „dovoluje doufat, že pro děti, jež zemřely bez křtu, existuje cesta spásy. Tato výpověď vyžaduje teologickou reflexi, jež by logicky a koherentně propojila různé výpovědi učitelského úřadu.“

K teologickým prvkům, jež musejí být propojeny, patří univerzální spásná vůle Boží, univerzální působení milosti ve vztahu ke svátostem, spojení mezi dědičným hříchem a přislíbením blaženého patření na Boha, a stvoření člověka v Kristu.

Komise konstatuje, že „existují teologické i liturgické důvody, pro něž lze žít naději, že děti zemřelé bez křtu budou zachráněny a budou moci vejít do věčné blaženosti, i když o tomto problému neexistuje žádná výslovná nauka Zjevení“.

Závěry dokumentu nesmějí být zneužívány k tomu, aby se popírala nutnost křtu a jeho udělení se odkládalo.

KATH.NET

Úspěch papežovy knihy

Papežova kniha *Ježíš Nazaretský* bude patrně bestsellerem. Na internetovém knihkupectví *Amazon* mezi německými tituly vytlačila z prvního místa *Harry Pottera*. Německý *Herder Verlag* zvýšil počáteční náklad ze 150 000 na 250 000.

Knihka teď vychází v němčině, italštině a polštině. 15. května má vyjít anglický překlad. Plánují se překlady do dalších 16 řečí.

KATH.NET

Německo: Film o svaté Hildegardě

Režisérka Margarethe von Trotta chystá film o svaté Hildegardě z Bingen, středověké mystičce a abatyši. Do kin by měl přijít příští rok. Natáčet se začne koncem léta v Bavorsku a Hessensku. Svátá Hildegarda je známá i spisy o lékařství a přírodním léčitelství.

KATH.NET

Čína: Biskup k encyklice *Deus Caritas Est*

Šanghajský biskup Jin Lu Xian k papežské encyklice napsal: „Papež zmiňuje tři hlavní závazky a evangelizace je první z nich. Jako biskup tu přijímám svou odpovědnost. Dnes má naše diecéze 141 kostelů a všichni věřící se musejí zmobilizovat k evangelizaci. ... V roce 1949 tu [v Číně] byly 3 miliony katolíků, dnes jich je už přes 6 milionů. Napodobme pastýře, tři krále i Marii Magdalenu a pojďme se setkat se Ježíšem — mezi chudými, nemocnými, mezi našimi sousedy.“

Šanghajská diecéze je jedna z největších v Číně. Patří do ní 104 000 katolíků, jimž slouží 70 kněží a stovka řeholnic.

Fides

Turecko: Vražedný útok na křesťanské nakladatelství

Při útoku na biblické nakladatelství *Zirve* v turecké Malatyi podřezali útočníci krky třem jeho pracovníkům. Další pracovník se zachránil skokem ze třetího patra, ale byl nebezpečně zraněn. Nakladatelství prodává křesťanskou literaturu a kříže. Už dříve bylo napadeno nacionalisty. Policie zatkla několik podezřelých.

KATH.NET

I jinde ve světě je náboženská nevzdělanost problémem

Landsdowne Market Research provedl pro Institut na Ioně a pro Evangelikální alianci Irska průzkum, podle něhož 95 % irských adolescentů neví, jak zní první přikázání. Podle průzkumu má nejvyšší znalosti o křesťanství generace lidí od 65 let výše, nejnižší skupina 15-24-letých. První skupina umí v 76 % vyjmenovat osoby Nejsvětější Trojice, ve druhé skupině je to jen 47 %.

Ředitel Institutu na Ioně David Quinn řekl, že určitá znalost křesťanství by měla být součástí všeobecného vzdělání. „Z církevního hlediska je jasná korelace mezi znalostí obsahu víry a náboženskou praxí,“ dodal. Průzkum vyvolal debatu o tom, co dělat s náboženským vzděláváním. Uvádí to článek v *Irish Times*.

Také podobná zpráva, jež vyšla v Anglii, konstatuje, že jedna třetina dospělých nemá kontakt se žádnou církví, vyjma křtu, svatby a pohřbu. Mnoho Britů se považuje za křesťany, ale to se neodráží v jejich náboženské praxi. Relativní nejvyšší návštěvnost bohoslužeb vykazuje

Severní Irsko (45 % dospělých), s velkým odstupem následuje Skotsko (18 %), dále Anglie (14 %) a Wales (12 %). V Londýně je ale číslo vyšší (20 %).

Podle knihy *Náboženská vzdělanost* profesora Stephena Prothero z Bostonské univerzity je sice návštěvnost kostela v USA vyšší, ale s náboženskou vzdělaností to také není valné. I když se zde ročně prodá 20 milionů Biblí, nedokáže mnoho lidí ani vyjmenovat evangelisty a apoštoly. Mají i potíže vyjmenovat alespoň pět z deseti přikázání. Prothero varuje, že náboženská nevzdělanost je nebezpečnější než jiné formy nevzdělanosti, vezme-li se v úvahu role náboženství v kultuře a ve světě. Tvrdí, že člověk potřebuje náboženské vzdělání, má-li být odpovědným občanem.

Vinu přičítá Prothero školství, ale i církvím. Doporučuje soustředit se na střední a vyšší školy. Je třeba také organizovat náboženské vzdělání pro lidi, kteří už vyšli ze škol.

Zenit

ZPRÁVY

Kardinál Van Thuan bude patrně blahorečen

Vietnamský kardinál François Xavier Van Thuan (1928–2002), jeden z největších svědků víry 20. století, by měl být blahorečen. Uvedl to tajemník papežské rady *Justitia et Pax*, Mons. Giampaolo Crepaldi.

Kardinál byl vysvěcen roku 1953, 14 let poté se stal biskupem a působil

v Saigonu. Poté strávil 13 let v převýchovných táborech, z toho 9 let v izolaci.

Svou duchovní cestu vylíčil v knize *Naděje, jež nás nese*. Zdůrazňoval význam exercicií, které později pořádal pro papeže Jana Pavla II. a pro kurii.

KATH.NET

Kurdistán: „Irácká církev je v nebezpečí“

Poslední útoky proti Církvi na severu Iráku, kde bylo dosud nejbezpečnější, vyvolávají poplach. Mons. Rabban Al Qas, biskup Amadije a Erbilu, prosí Vatikán: „Intervenujte! Křesťané jsou teď v nebezpečí všude!“

Po posledním sebevražedném útoku v Tell-el-Skop, severovýchodně od Mosúlu, zůstalo 10 mrtvých a 140 raně-

ných, mezi nimiž jsou i dvě dominikánské řeholnice a mnoho dětí. Byl poškozen dominikánský konvent i škola a školka, kterou sestry vedou.

Podle místních zdrojů se tak útočníci snaží dokázat, že Američané křesťany neochrání. Útoky proti křesťanům jsou stále divočejší.

Asia News

Filipíny: Sedm křesťanů zavražděno

Sedm křesťanských studentů přišlo o hlavu na jihu Filipin poblíž města Parang. Zavraždila je islámská skupina Abu Sajáf, která je ve spojení s Al Kaidou a bojuje za islámský stát.

Studenti si chtěli letní brigádou přidělat na další studium.

Prezidentka Arojová nařídila proti teroristické skupině vojenskou ofenzivu.

Ze 73,5 milionů obyvatel Filipin je 83 % katolíků, 7 % protestantů a asi 4,6 % muslimů.

KATH.NET

Muslimský terorismus má podporu i v Evropě

Rakouský deník *Der Standard* otiskl 21. dubna článek „Srbsko — razie proti vahábistům“. Hovoří o policejní razii v Sandžaku, při níž byl zastřelen vůdce teroristické skupiny Ismail Prentić. Konstatuje, že teroristické skupiny na Balkáně jsou financovány vídeňský-

mi stavebními firmami. Nezaměstnaní muslimové dostávají 500 — 1 000 euro měsíčně za to, že získávají pro terorismus další evropské muslimy. V Kosovu je už 30 vahábistických škol, financovaných z Čechy a ze Saudské Arábie.

Der Standard

Itálie: Předseda biskupské konference pod policejní ochranou

Janovský arcibiskup a nový předseda italské biskupské konference Angelo Bagnasco dostal policejní ochranu poté, co mu homosexuální aktivisté pohrozili vraždou formou nasprejovaných nápisů po celém městě.

Arcibiskup nedávno zveřejnil kritiku vládního návrhu, který chce jiným než manželským párům (včetně homosexuálů) dát více práv. Vyjádřil se v ní proti alternativním formám rodiny. Varoval, že legalizace homosexuálních soužití by dále posílila zhroucení rodinného života

a sexuální morálky.

Po této veřejné kritice se na dveřích katedrály objevil nápis „Styd se, Bagnasco!“, na blízkých kostelích se objevily sprejerské nápisy: „Smrt Bagnascovi!“, urážky papeže Benedikta a kardinála Camilla Ruiniho, předchozího předsedy biskupské konference.

Police posílila ozbrojené hlídky v okolí a při nedělní velikonoční mši svaté byli mezi věřícími policisté v civilu.

KATH.NET

Katolicko-židovská skupina k možnému uvolnění „tridentské“ mše

31. března potvrdil kardinál státní sekretář Tarsicio Bertone, že v brzké době vyjde *motu proprio*, jež uvolní možnost sloužit mši svatou podle misálu z roku 1962 (tzv. tridentskou). Diskusní kruh „Židé a křesťané“ při ÚV německých katolíků, k němuž patří 16 katolíků a 14 židů, k tomu vyslovil výhrady.

První se týká modlitby za židy z Velikého pátku, jejíž podoba ve starém misálu je v rozporu s koncilovou deklarací *Nostra aetate*.

Na druhém místě je obava z návratu ke starému pořadu čtení v bohoslužbě slova, v němž se v nedělních a svátečních čteních neobjevují úryvky ze Starého zákona, s výjimkou Zjevení Páně, Velikého pátku a velikonočních nočních čtení.

Dokument připomíná, že spor není o celebraci v latině, která je bez dalšího možná i podle nového misálu. Diskusní kruh se obává, že by slibované *motu proprio* mohlo narušit katolicko-židovský dialog.

ZdK

Belgická VLD chce nařídit povinnou eutanázii

Vládnoucí strana Belgie, Flámští liberální demokraté (VLD), chtějí nařídit všem nemocným v zemi, aby zavedly protokoly pacientů o eutanázii. Od roku 2002 dovolují belgické zákony lékařům zabíjet pacienty, kteří si to přejí. Belgie je v této věci třetím státem po Holandsku a Oregonu.

Socialistický senátor Philippe Mahoux razí doktrínu o naprosté osobní autonomii pacienta jako důvodu pro nezbytnost eutanázie. VLD nyní ohlásila, že vláda musí monitorovat všechny zdravotnické instituce financované státem, zda nabízejí svým pacientům usmrcovací „službu“. Lékař může tento zákrok odmítnout, ale nemocnice musí zajistit, aby jej provedl jiný lékař.

Belgičtí katolíci biskupové vysvětlují, že teorie naprosté autonomie „je založena na myšlence, že hodnota a důstojnost člověka není vázána na fakt jeho existence, ale na tzv. kvalitu života“.

Rok 2007 je v Belgii volební a VLD tento požadavek zveřejnila minulý týden. Ostatní strany odmítají eutanázii z morálních důvodů.

LifeSite News

ZPRÁVY

Zemřel René Remond

V Paříži zemřel ve věku 88 let René Remond, katolický intelektuál, historik a politický analytik. Byl rektorem univerzity v Nanterre a předsedou Francouzské nadace politických věd. „Byl to velký křesťan a pravý humanista,“ řekl předseda francouzské biskupské konference, arcibiskup Jean-Pierre Ricard. Arcibiskup připomněl Remondovu řeč k francouzským biskupům v roce 2003 a řekl: „Remond byl pevně přesvědčen, že zvěst evangelia, kterou uskutečňoval ve svém životě, musí zasáhnout naše současníky jasným jazykem.“

Zpráva agentury SIR cituje z Remondovy knihy *Náboženství a společnost v Evropě*: „Přístup k náboženství je v Evropě klíčově důležitý: je to jediný kontinent, který byl plně christiani-

zován. Nebyl evangelizován jako první — křesťanství se zrodilo na Blízkém Východě a první Církev byly založeny v Asii; ale ty zanikly. ... Do Evropy proniklo křesťanství rychle: ještě za života svatého Pavla byly zaznamenány Církev v Korintu a v Soluni. V Galii vznikly první křesťanské obce už ve druhém století (Provence a údolí Rhony). Církev v Británii vznikla krátce po milánském ediktu, ale v 6. století zasáhlo křesťanství všechna území, jež patřila k římskému impériu. ... Dnes není v Evropě žádná země, jejíž konverze ke křesťanství by byla mladší než tisíc let.“

„Společné křesťanské pouto je podstatnou součástí evropské identity. To odlišuje Evropu od jiných kontinentů.“

SIR

Španělsko: Náboženství ve škole je „Právo, povinnost a dar“

Španělští biskupové zahájili kampaň za zápis studentů do hodin náboženství ve škole. Vydali plakáty a brožury, v nichž vyzývají rodiny, aby „si zajistily toto právo, jež je i povinností“. Biskupové soudí, že „v oblasti vzdělání má Církev specifické poslání“.

Právo na náboženské vzdělání úzce souvisí s náboženskou svobodou. Rodiče musejí mít svobodu vybrat pro své děti model náboženské a mravní výchovy podle svého vlastního přesvědčení.

SIR

Mexická legislativa prosadila návrh zákona o potratech

Zákonodárci v Mexico City souhlasili s diskutabilním návrhem zákona o umělých potratech navzdory masivnímu odporu ze strany církevních vůdců, zejména ze strany katolické církve. Opatření vejde v platnost po podepsání primátorem města, který před návrhem couvá.

Městské nemocnice budou povinny provádět potraty na požádání během prvního trimestru těhotenství. Zákon zároveň otevírá cestu k založení privátních potratových klinik.

Klauzule zákona bude požadovat po dívkách mladších osmnácti let svolení rodičů před podstoupením potratu.

Odpůrci legislativy soudí, že zákon porušuje státní ústavní podporu práva na život. Skupiny hnutí pro život se odvolávají proti zákonu k Nejvyššímu ústavnímu soudu Mexika.

Vedení Demokratické revoluční strany přehlíží politiku prezidenta Felipa Calderóna a Národní akční strany, která usiluje o ochranu lidského života.

„Věnujeme mnoho času ochraně želvích vajíček na mořském břehu,“ řekl městský zákonodárce Paolo Sorto, člen Calderónovy strany. „Šťastné želvy! Vypadá to, jako by měly více lidské vůle bránit se než nenarozené dítě.“

Katoličtí vůdci zaujali razantní stanovisko k tomuto problému: Kardiál Mexica City Norberto Rivera vedl demonstraci proti potratovému návrhu již minulý měsíc.

Papež Benedikt XVI. zaslal minulý týden list mexickým biskupům na podporu úsilí, které by zabránilo přijetí zákona. Papež řekl, že Kristovo vítězství nad smrtí je důvodem k obraně veškerého práva na život „od prvního okamžiku jeho početí“.

Zákonné povolení potratů v Mexiku bude mít dopad i na sousední latinskoamerické země. Mnohé z nich mají zkušenosti s úsilím mezinárodních i lokálních hnutí podporujících tzv. svobodné rozhodnutí ženy.

LifeSite News

Angola: Klíčová úloha katechetů v evangelizaci

Arcibiskup diecéze Huambo Mons. José de Queirós Alves řekl při návštěvě Evropy, že hlavními evangelizátory Afriky jsou katecheté. Přitom mnozí z nich byli zasaženi občanskou válkou, mladší z nich nikdy nechodili do školy a teď musejí projít kurzy, aby mohli učit a napravovat určité postoje a způsoby myšlení, jež se rozvinuly za občanské války. Před válkou měly všechny diecéze katechetická centra. Dnes je třeba tuto strukturu budovat znovu.

O politické situaci biskup řekl: „Obyvatelstvo je hluboce zraněno a Církev musí dělat všechno, aby vytvořila klima vzájemného porozumění mezi různými skupinami. Máme teď v zemi mír, ale devastace infrastruktury je strašlivá a rekonstrukce bude trvat mnoho let. Arcidiecéze Huambo patří k regionům, jež byly válkou postiženy nejvíce.“

ACN

Vietnam: Počet povolání stoupá — je třeba dobrá příprava kněží

Ve Vietnamu stoupá počet povolání ke kněžskému a řeholnímu životu, ale uchazečům často chybí základní znalosti. Je proto potřeba připravit předseminární kurzy ve farnostech, aby uchazeči lépe rozuměli katolicismu, naučili se modlit a chápat farní život a lidi.

P. Trung z farnosti v Ba Čuong, administrátor semináře svatého Josefa, řekl agentuře *Asia News*, že uchazeči neovládají ani vietnamštinu na univerzitní úrovni. Jejich myšlení bývá staromódní a ovlivněno zastaralými metodami. Chtějí se učit, ale chybí jim orientace a pravá motivace pro ideál života ve službě Církvi. Neznají dobře ani katechismus a nechápu modlitební život.

Kandidáti potřebují zázemí rodiny a širšího křesťanského společenství.

Asia News

Vážení čtenáři, děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať

redakce

SACRAMENTUM CARITATIS

Sacramentum Caritatis

Posynodální apoštolská exhortace *Sacramentum caritatis* Svatého Otce Benedikta XVI. biskupům, kléru, zasvěceným osobám a laickým věřícím o eucharistii, prameni a vyvrcholení života a poslání církve

Třetí díl

Eucharistie — tajemství,
které se žije

„Jako mne poslal živý Otec a já žiji z Otce, tak i ten, kdo jí mne, bude žít ze mne.“ (Jan 6,57)

**Eucharistická forma
křesťanského života
Duchovní bohoslužba —
logiké latreía (Řím 12,1)**

70. Ježíš, Pán, který se pro nás stal pokrmem pravdy a lásky, nás ujišťuje, když mluví o darování svého života: „Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky“ (Jan 6,51). Avšak tento „věčný život“ v nás začíná již v této době skrze proměnu, kterou v nás způsobuje eucharistický dar. „Ten, kdo jí mne, bude žít ze mne“ (Jan 6, 57). Tato Ježíšova slova nám dávají chápat, jak „věřené“ a „slavené“ tajemství v obě skrývá dynamiku, jež se v nás stává zdrojem nového života a křesťanského životního stylu. Tím, že se spojujeme s tělem a krví Krista, stáváme se totiž stále zralším a vědomějším způsobem účastni božského života. Také zde platí, co říká sv. Augustin ve svých *Vyznáních* o věčném *Logu*, pokrmu duše: svatý církevní učitel zdůrazňuje paradoxní ráz tohoto pokrmu tím, že si představuje, jak slyší hlas, který mu říká: „Já jsem pokrm velkých. Ty porosteš a budeš mě jíst. A nepřipodobním se já k tobě jako pokrm tvého těla, nýbrž ty se připodobníš mně“^[198]. Vždyť eucharistický pokrm se nepřeměňuje v nás, nýbrž my jsme od něho tajemně přeměňováni. Kristus nás živí tím, že se s námi spojuje, a „vtahuje nás do sebe“^[199]. Slavení eucharistie se zde jeví v celé své síle jako pramen a vrchol církevního života, neboť zároveň vyjadřuje jednak zrod a jednak dovršení nové a definitivní bohoslužby, *logiké latreía*^[200]. Slova sv. Pavla k Římanům podávají v této věci nejvíce syntetickou formulaci toho, jak eucharistie proměňuje celý náš život v duchovní bohoslužbu, která se líbí Bohu: „Pro Boží milosrdenství vás, bratří, vybízím, přinášejte sami sebe (doslovně: svá těla) v oběť živou, svatou a Bohu milou! To ať je vaše duchovní bohoslužba“ (Řím 12,1). V této pobídce se vynořuje obraz nové bohoslužby

jako úplné obětování vlastní osoby ve společenství s celou církví. To, jak apoštol trvá na obětování našeho těla, zdůrazňuje lidskou konkrétnost kultu, který je zcela jiný než netělesný. Opět nám to v této souvislosti připomíná světec z Hyppo, že právě „toto je oběť křesťanů. Všichni a zároveň jsou jediným tělem Krista. Církev slaví toto tajemství svátostí oltářní, kterou věřící dobře znají a v níž je jasně ukázáno, že to, co je obětováno, je ona sama, jež je obětována“^[201]. A tak také potvrzuje katolické učení, že eucharistie jako oběť Krista, je také obětí církve, a tedy věřících^[202]. Trvání na oběti (latinsky: *sacri-ficium* — to znamená „činit posvátným“) zde vyjadřuje celou onu existenciální hutnost, jež je zahrnuta do přeměny naší lidské přirozenosti uchvácené Kristem (srov. Flp 3,12).

Účinnost vše zahrnující eucharistické bohoslužby

71. Nová křesťanská bohoslužba objímá všechny aspekty existence tím, že je přeměňuje: „Ať jíte nebo pijete nebo cokoli jiného děláte, všechno dělejte k Boží oslavě“ (1 Kor 10,31). Křesťan je povolán k tomu, aby každým úkonem svého života oslavoval Boha. Odtud dostává formu nejnvtirnějši eucharistické povaha křesťanského života. Eucharistie zahrnuje lidskou skutečnost v její každodenní konkrétnosti, což umožňuje den po dni pokračující přeměnu člověka, který je milostí povolán být věrným obrazem Božího Syna (srov. Řím 8,29 nn). Není nic ryze lidského — myšlenky a city, slova a skutky — co by nenašlo ve svátosti eucharistie vhodnou formu, aby to bylo v plnosti prožíváno. Zde se vynořuje celá antropologická hodnota radikální novosti, kterou Kristus přinesl v eucharistii. Bohoslužba nesmí být omezena na zvláštní soukromou chvíli, nýbrž podle své přirozenosti má sklon k tomu, že proniká všechny aspekty skutečnosti každého jednotlivce. Bohoslužba, která se líbí Bohu, se tak stává novým prožíváním všech okolností existence, v níž každá jednotlivá věc zakusí nové zhodnocení, neboť je prožívána ve vztahu ke Kristu a jako dar Bohu. Slávou Boha je živý člověk (srov. 1 Kor 10,31). A životem člověka je patřeno na Boha^[203].

IUXTA DOMINICAM VIVENTES – žít nedělně

72. Tato radikální novost, kterou eucharistie vnáší do života člověka, byla křesťanskému vědomí zjevena hned na počátku. Věřící si ihned uvědomili hluboký vliv slavení eucharistie na jejich životní styl. Sv. Ignác z Antiochie vyjádřil tuto pravdu, když označil křesťany za ty, kteří dospěli k nové naději, kteří „žijí nedělně“ (*iuxta dominicam viventes*)^[204]. Tato formulace velkého mučedníka z Antiochie jasně zdůrazňuje spojení mezi eucharistickou skutečností a křesťanskou existencí v její všednosti. Charakteristický zvyk křesťanů shromažďovat se v první den po sobotě, aby slavili zmrtvýchvstání Krista — je podle zprávy mučedníka Justina^[205] — také faktem, který určuje životní styl, který je obnoven setkáním s Kristem. Formulace sv. Ignáce — „žít nedělně“ zdůrazňuje příkladnou hodnotu, kterou má tento den pro každý den v týdnu. Nevyznačuje se totiž jen prostým přerušením obvyklé činnosti jako nějaká přestávka v obvyklém rytmu dní. Křesťané cítili tento den jako první den v týdnu, protože se jím připomíná radikální novost, kterou přinesl Kristus. Proto je neděle dnem, v němž křesťan opět nabývá eucharistickou formu svého života; je totiž povolán, aby podle ní stále žil. „Žít nedělně“, to znamená, žít ve vědomí osvobození, jež přinesl Kristus, a nést vlastní existenci jako darování sebe Bohu, aby se jeho vítězství plně projeвило vnitřně obnoveným jednáním.

Žít přikázání světit neděli

73. Synodní otcové, vědomi si tohoto nového principu života, který eucharistie ukládá křesťanovi, zdůraznili, že je pro všechny důležité plnit přikázání světit neděli jako pramen ryzí svobody všech věřících, aby pak každý jiný den mohli žít podle toho, co slavili v „Den Páně“. Život víry je totiž ohrožen, když není pocíťováno přání účastnit se slavení eucharistie, kterým se koná památka velikonočního vítězství. Účast na nedělním liturgickém shromáždění spolu se všemi bratry a sestrami, vytvářejících jediné tělo Ježíše Krista, je vyžadována křesťanským svědomím, které tak zároveň formuje. Ztratit cit pro neděli jako posvěcující den Páně je příznakem

SACRAMENTUM CARITATIS

ztráty ryzího smyslu křesťanské svobody, svobody Božích dětí^[206]. V tomto ohledu jsou stále cenné postřehy, které učinil můj ctihodný předchůdce Jan Pavel II. v apoštolském listu *Dies Domini*^[207] v souvislosti s různými dimenzemi, které neděle pro křesťany má: Tento den je *Dies Domini* vzhledem k dílu stvoření; je *Dies Christi*, protože je to den nového stvoření a daru Ducha Svatého, kterého dává zmrtvýchvstalý Pán, je to *Dies Ecclesiae* jako den, v němž se křesťanská obec shromažďuje ke slavení; je to *Dies hominis* jako den radosti, odpočinku a bratrské lásky. Tento den je tedy jakýmsi prapůvodním svátkem, ve kterém může být každý věřící hlasatelem a strážcem smyslu pro čas. V tomto dni totiž pramení křesťanský smysl existence a nový způsob prožívání času, vztahů, práce, života i smrti. Proto je dobré, když se v den Páně ze strany církve organizují některé akce v blízkosti nedělního slavení eucharistie: přátelské posezení, iniciativy k výchově dětí, mladých i dospělých ve víře, pouti, skutky bliženské lásky a různé momenty modlitby. I když je pravda, že sobotní večer již patří k neděli od prvních nešpor a proto je dovoleno splnit nedělní povinnost už v něm, je přesto na základě těchto tak významných hodnot nutné připomenout, že sama neděle si zasluhuje, aby byla svěcena a nestala se nakonec dnem „prázdnoty Boha“^[208].

Smysl odpočinku a práce

74. V naší době je nakonec obzvlášť naléhavé, aby den Páně byl dnem odpočinku od práce. Ze srdce si přejeme, aby jej jako takový uznala i občanská společnost, aby člověk měl možnost zbavit se pracovní povinnosti, aniž by byl za to trestán. Vždyť křesťané — ne bez souvislosti s významem soboty v židovské tradici — spatřovali ve dni Páně také den odpočinku od každodenních námah. Ten má svůj přesný význam, neboť *relativizuje práci*, jejíž účel má vztah k člověku. Práce je pro člověka a ne člověk pro práci. Snadno odtud lze vytušit ochranu, která je tak poskytována samotnému člověku. Tímto způsobem je totiž osvobozen od možné formy otroctví. Jak jsem již řekl, „práce má primární význam pro uskutečnění člověka a pro rozvoj společnosti a musí být tedy vždy organizována a rozvíjena při plném respektování lidské důstojnosti a ve službě společnému dobru. Zároveň je nezbytné, aby se člověk nedal prací

zotročit, aby si z ní neudělal modlu tím, že v ní spatřuje poslední a konečný smysl života“^[209]. Bohu zasvěcený den otevírá člověku chápání smyslu jeho existence a jeho pracovní činnosti^[210].

Nedělní shromáždění bez kněze

75. Objevením významu nedělního slavení pro život křesťana se bezděčně nabízí otázka oněch společenství, v nichž chybí kněz a kde tedy v den Páně není možné slavit mši svatou. K tomu je třeba říci, že jde často o velmi odlišné situace. Synoda především doporučila věřícím, aby se odebrali do některého z diecézních kostelů, kde je kněz přítomen, přestože si to žádá určitou obětí^[211]. Tam, kde velké vzdálenosti prakticky znemožňují účast na nedělní eucharistii, je důležité, aby se křesťanská společenství přesto shromáždila ke chválám Pána a na památku dne Jemu zasvěcenému. Má se to však konat za odpovídajícího poučení o rozdílu mezi mší svatou a nedělním shromážděním dočasně bez kněze. Pastorační péče církve musí v tomto případě bdít nad tím, aby bohoslužba slova byla organizována pod vedením jáhna nebo zodpovědného představeného daného společenství, jemuž byl tento úřad úředně předán příslušnou autoritou, a je veden podle specifického, biskupskou konferencí vypracovaného a k tomuto účelu schváleného obřadu^[212]. Připomínám, že při těchto liturgiích přísluší ordinářům dávat dovolení k rozdávání sv. přijímání, přičemž by měli pečlivě zvážit vhodnost určitých rozhodnutí. Kromě toho je nutné dbát na to, aby taková shromáždění nevyvolávala zmatení ohledně ústřední role kněze a svátostné složky života církve. Důležitost role laiků, jimž patří právem dík za jejich velkodušnost ve službě křesťanskému společenství, nesmí nikdy zastřít nenahraditelnou službu kněze pro život církve^[213]. Dále ať se bdí nad tím, aby shromáždění, dočasně bez kněze, nedávala podnět k eklesiologickým vizím, jež se neshodují s pravdou evangelia a tradicí církve. Spíše by to měly být privilegované příležitosti modlitby k Bohu, aby jim poslal svaté kněze podle svého srdce. Dojímavé je v této souvislosti, co napsal Jan Pavel II. ve svém „*Dopisu kněžím*“ k Zelenému čtvrtku 1979. Vzpomínal na ona místa, kde se lidé, které diktátorské režimy zbavili jejich kněží, shromažďovali na poutním místě, položili na oltář ještě uchovanou štólu a pronášeli modlitby eucharistické liturgie. Ve chvíli promě-

ňování se ponořili do ticha na znamení, jak vroucně touží po tom, aby slyšeli slova, která mohou účinně vyslovit jen ústa kněze“^[214]. Právě z tohoto hlediska vzhledem k nesrovnatelnému dobru, které pochází ze slavení eucharistické oběti, prosím kněze o aktivní a konkrétní ochotu co nejčastěji navštěvovat obce, které jsou svěřeny jejich pastorační péči, aby nezůstávaly dlouho bez svátosti lásky.

Eucharistická forma křesťanského života, církevní příslušnost

76. Význam neděle jako *Dies Ecclesiae* nám připomíná vnitřní spojení Ježíšova vítězství nad zlem a smrtí s naší příslušností k tělu církve. Každý křesťan totiž v den Páně objevuje také společenský rozměr svého vykoupeného života. Účastnit se liturgických úkonů, přijmout Tělo a Krev Krista zároveň znamená stále více prohlubovat vlastní příslušnost k Tomu, který pro nás zemřel, a činit ji stále intimnější. (srov. 1 Kor 6,19nn; 7,23). Vpravdě — kdo jí Krista, žije skrze něho. Ve vztahu k eucharistickému tajemství se chápe hluboký smysl *communio sanctorum*. Svaté přijímání má vždycky a neoddělitelně vertikální i horizontální znamení: společenství s Bohem a společenství s bratřími a sestrami. Obě dimenze se tajemně setkávají v eucharistickém daru. „Kde je zničeno společenství s Bohem, jež je společenstvím s Otcem Synem a Duchem Svatým, tam je také zničen kořen a zdroj společenství mezi námi. A kde se nežije společenství mezi námi, tam také společenství s Trojjediným Bohem není živé ani pravdivé“^[215]. Protože jsme tedy povoláni být údy Krista a tím údy, jež patří k sobě (srov. 1 Kor 12,27) tvoříme skutečnost, jež má základy ve křtu a je živena eucharistií — skutečnost, jež vyžaduje, aby nacházela v životě našich společenství hmatatelné potvrzení. Eucharistická forma křesťanského života je nepochybně církevní a komunitní forma. Každý věřící může skrze diecézi a farnosti jako nosné struktury církve v určité oblasti udělat konkrétní zkušenost své příslušnosti k tělu Kristovu. Sdružení, církevní hnutí a nová společenství — s živostí svých charismat, která byla dána Duchem Svatým pro naši dobu — jakož i instituty zasvěceného života mají úkol poskytovat svůj specifický přínos, aby u věřících podporovali vědomí, že patří Pánu (srov. Řím 14,8). Projevy sekularizace, které mají nikoli náhodou rysy individualismu, ško-

SACRAMENTUM CARITATIS

dí především osobám, které mají slabý smysl pro příslušnost. Křesťanství už od počátku vždy implikuje úsilí o pospolitost, síť vztahů, které jsou stále ožívány nasloucháním slovu a slavením eucharistie a proniknutý Duchem Svatým.

Spiritualita a eucharistická kultura

77. Synodní otcové příznačně potvrdili, že „věřící křesťané potřebují hlubší chápání vztahů mezi eucharistií a každodenním životem. Eucharistická spiritualita to není pouze účast na mši svaté a adorace Nejsvětější svátosti. Objímá celý život“^[216]. Tato poznámka má pro nás dnes velký význam. Je třeba uznat, že jeden z nejtěžších důsledků právě zmíněné sekularizace spočívá v tom, že odsunula křesťanskou víru na okraj existence, jako by nebyla potřebná ke konkrétnímu rozvoji života lidí. Selhání tohoto způsobu života „jako by Bůh neexistoval“ je nyní všem zjevné. Dnes je nutné znovu objevit, že Ježíš Kristus není jen pouhé soukromé přesvědčení nebo abstraktní učení, nýbrž skutečná osoba, jejíž vstup do dějin je s to, změnit život všech. Proto se musí eucharistie jako pramen a vyvrcholení života a poslání církve proměnit ve spiritualitu, život „podle Ducha“ (Řím 8,4n; srov. Gal 5,16.25). Je to příznačné, že sv. Pavel na místě listu k Římanům, kde vybízí žít novou duchovním bohoslužbou, zároveň připomíná nutnost myslet na změnu vlastního způsobu života: „A nepřizpůsobujte se už tomuto světu, ale změňte se a obnovte své smýšlení, abyste dovedli rozeznat, co je Boží vůle, co je dobré, bohublé a dokonalé.“ (12,2). Tímto způsobem apoštolů národů podtrhuje spojení mezi pravou duchovním bohoslužbou a nutností nového způsobu vnímat existenci a vést život. Podstatnou částí eucharistické formy křesťanského života je obnova smýšlení, abychom „už nebyli jako malé děti a nedávali se zmlát a strhovat větrem kdejakého učení“ (Ef 4,14).

Eucharistie a evangelizace kultur

78. Z řečeného vyplývá, že nás eucharistie uvádí do dialogu s různými kulturami a v jistém smyslu jim je výzvou^[217]. Je třeba uznat mezi kulturní charakter této nové bohoslužby, této *logiké latreie*. Přítomnost Ježíše Krista a vyliční Ducha Svatého jsou události, které se mohou konfrontovat s každou kulturní skutečností, aby ji podle způsobu evangelia prokvasily. To pak sebou

přináší jako důsledek povinnost s přesvědčením pěstovat evangelizaci kultur a to s přesvědčením, že sám Kristus je pravdou každého člověka a celých lidských dějin. Eucharistie se stane měřítkem zhodnocení všeho, s čím se křesťan setká v různých kulturních projevech. V tomto důležitém procesu můžeme zakoušet více než kdy jindy významná slova sv. Pavla z jeho první listu Soluňanům: „Všechno zkoumejte, ale co je dobré toho se držte!“ (5,21).

Eucharistie a věřící laici

V Kristu hlavě církve, která je jeho tělem, jsou křesťané, „jeho vyvoleným lidem, královským kněžstvem, svatým národem, lidem náležejícím Bohu, aby hlásal jeho mocné skutky“ (srov. 1 Petr 2,9). Eucharistie jako tajemství, které je třeba žít, se nabízí každému z nás v těch poměrech, v nichž se nachází a činí z existenciální situace místo, na kterém musí dennodenně žít křesťanskou novost. Jestliže v nás eucharistická oběť živí a dává růst tomu, co nám již bylo dáno ve křtu, kterým jsme byli všichni povoláni ke svatosti^[218] pak se to musí vynořit a projevit právě v těch životních podmínkách a situacích, v nichž se každý jednotlivý křesťan nachází. Člověk se den ode dne stává bohoslužbou, která se líbí Bohu tím, že žije vlastní život jako povolání. Počínaje liturgickým shromážděním, je to sama svátost eucharistie, jež nás v každodenní skutečnosti zavazuje, aby bylo všechno konáno k Boží slávě. A protože svět je „pole“ (Mt 13,38), do něhož Bůh vkládá své děti jako dobré semeno, jsou křesťanští laici v síle křtu a birmování a posílení eucharistií povoláni k tomu, by Kristem přinesenou radikální novost žili právě v obyčejných životních podmínkách^[219]. Musí chovat přání, aby se eucharistie stále hlouběji vtiskovala do jejich všedního života a aby je vedla k tomu stát se poznatelnými svědky ve svém pracovním prostředí a v celé společnosti^[220]. Se zvláštním povzbuzením se obracím na rodiny, aby z této svátosti čerpaly podněty a sílu. Láska mezi mužem a ženou, přijetí života a poslání výchovy jsou výsadními oblastmi, v nichž může eucharistie dokázat svou schopnost, proměňovat život a vést k plnému smyslu života^[221]. Pastýři nesmí nikdy opomíjet podporovat věřící laiky, vychovávat je a povzbuzovat je žít v plnosti jejich povolání ke svatosti v onom světě, který Bůh tolik miloval, že vydal svého Syna,

aby se stal jeho spásou (srov. Jan 3,16).

Eucharistie a kněžská spiritualita

80. Eucharistická forma křesťanského života se nepochybně projevuje zvláštním způsobem v kněžském životě. Kněžská spiritualita je ze své vnitřní podstaty eucharistická. Semeno takové spirituality je obsaženo už ve slovech, která pronáší biskup při obřadech svěcení: „Přijmi dary lidu pro slavení oběti. Mysli na to, co konáš, napodobuj to, co slavíš, a postav svůj život pod tajemství kříže“^[222]. Aby kněz dával svému životu stále dokonalejší eucharistické rysy, musí již v době svého formace a pak v následujících letech dávat rozsaahlý prostor duchovnímu životu^[223]. Je povolán, aby opravdově hledal Boha, i když musí zároveň být nablízku starostem lidí. Intenzivní duchovní život mu dovolí, vstoupit hlouběji do společenství s Pánem a pomáhat mu dát se uchvátit láskou k Bohu, takže bude jejím svědkem v každé i obtížné a temné situaci. Proto společně se synodálními otci doporučují kněžím „denně sloužit mši svatou i kdyby na ní neměli být přítomni věřící“^[224]. Toto doporučení plyne zejména z objektivně nekonečné hodnoty každého slavení eucharistie a nadto má svůj podnět v její jedinečné duchovní účinnosti, neboť je-li mše svatá prožívána usebraně a s vírou, formuje v nejhlubším slova smyslu, neboť vyžaduje připodobnit se Kristu a kněze samého posiluje v jeho povolání.

Eucharistie a Bohu zasvěcený život

81. S ohledem na spojitost eucharistie a různých církevních povolání se vyjímá zejména „prorocké svědectví mužů a žen, kteří ze slavení eucharistie a v adoraci nacházejí sílu k radikálnímu následování poslušného, chudého a čistého Krista“^[225]. I když prokazují mnoho služeb v oblasti lidského vzdělání a péče o chudé, ve školství nebo při ošetřování nemocných, vědí mužové a ženy zasvěceného života, že hlavním cílem jejich života „je nazírání božských věcí a stálé spojení s Bohem“^[226]. Podstatný přínos, který očekává církev od života zasvěceného Bohu, se spíše týká bytí než činnosti. V této souvislosti bych rád připomněl význam panenského (i panického) svědectví právě ve vztahu k tajemství eucharistie. Eucharistické tajemství kromě spojení s kněžským celibátem totiž ukazuje vnitřní vztah panenství (panictví) zasvěceného Bohu, neboť je výrazem bezvýhradné odda-

SACRAMENTUM CARITATIS

nosti církve Kristu, kterého přijímá s radikální a plodnou věrností jako svého ženicha.^[227] Bohu zasvěcené panenství (panictví) dostává v eucharistii inspiraci a potravu pro plnou oddanost Kristu. Kromě toho dostává z eucharistie povzbuzení a popud být také v naší době znamením nezištné a plodné lásky, kterou Bůh chová k lidem. Konečně se Bohu zasvěcený život svým specifickým svědectvím stává objektivní připomínkou a předjímáním oné „Beránkovy svatby“ (Zj 19,7–9), která je cílem celých dějin spásy. V tomto smyslu je působivým poukazem k onomu eschatologickému horizontu, který potřebuje každý člověk, aby mohl orientovat svá životní rozhodnutí.

Eucharistie a mravní proměna

82. Objevíme-li krásu eucharistické formy křesťanské existence, dojdeme také k přemýšlení o mravních energiích, které jsou touto formou aktivovány v podpoře autentické svobody, která je Božím dětem vlastní. Tím bych se rád znovu zabýval tematikou, která se vynořila na synodu ohledně vztahu mezi *eucharistickou formou existence a mravní transformací*. Papež Jan Pavel II. tvrdil, že mravní život má hodnotu „duchovní bohoslužby“ (Řím 12,1; srov. Flp 3,3), která čerpá z onoho nevyčerpatelného pramene svatosti a oslavy Boha, kterými jsou svatosti a zvláště eucharistie. Vždyť účastí na oběti kříže křesťan komunikuje s darující se láskou Krista a je uschopněn a zavázán k tomu, aby žil tutéž lásku ve všech životních postojích i situacích.^[228] V samotné „bohoslužbě“, v eucharistickém společenství je obsaženo „být milován a milovat druhé“. Eucharistie, jež se nestane prakticky projevanou láskou, je sama v sobě roztržena^[229]. Tuto připomínku mravního významu duchovní bohoslužby nelze vykládat v moralistickém smyslu. Je to především šťastný objev dynamiky lásky v srdci toho, který přijímá dar Pána, zcela se mu odevzdává a nachází pravou svobodu. Mravní proměna, která je implikována bohoslužbou, kterou Kristus ustanovil, je vnitřní úsilí a srdečná touha odpovědět na lásku Pána celým svým bytím, i s vědomím vlastní křehkosti. Dobře se to ukazuje v evangeliím vyprávěných o Zacheovi (srov. Lk 19,1–10). Když pohostil Ježíše ve svém domě, byl celník zcela proměněn: rozhodl se polovinu svého majetku dát chudým a těm, od kterých příliš mnoho požadoval, vrátil čtyřnásobně. Mravní úsilí, které

vyvěrá z přijetí Ježíše do našeho života, pochází z vděčnosti, že jsme zakusili nezaslouženou blízkost Pána.

Eucharistická důslednost

83. Je důležité podtrhnout to, co synodní otcové označili za *eucharistickou důslednost* a k čemu je naše existence objektivně povolána. Bohoslužba, která se líbí Bohu, totiž není nikdy pouze soukromým úkonem bez důsledků pro naše sociální vztahy. Vyžaduje totiž veřejné svědectví vlastní víry. To platí samozřejmě pro všechny pokřtěné, ale zvláště naléhavě se to jeví u těch, kteří pro své společenské nebo politické postavení mají udělat rozhodnutí, která se týkají základních hodnot, jako je respektování a ochrana lidského života od početí po přirozenou smrt, rodina založená na manželství mezi mužem a ženou, svoboda výchovy pro děti a úsilí o společné dobro ve všech jeho formách^[230]. Tyto hodnoty jsou nezadatelné. Proto se musí katoličtí politikové a zákonodárci, vědomi si své společenské odpovědnosti, cítit ve svědomí zvláště interpelováni, aby navrhovali a podporovali takové zákony, které jsou inspirovány hodnotami, jež mají základ v lidské přirozenosti^[231]. To má také objektivní spojitost s eucharistií (srov. 1 Kor 11,27–29). Biskupové mají stále připomínat tyto hodnoty; to je součástí jejich odpovědnosti za stáde, jež jim bylo svěřeno^[232].

Eucharistie — tajemství, které třeba hlásat

Eucharistie a poslání

84. V homilii během mše svaté, kterou jsem se slavnostně ujal úřadu nástupce apoštola Petra, jsem řekl: „Není nic krásnějšího než být dostiženi, překvapeni evangeliem, Kristem. Není nic krásnějšího než Ho znát a jiným sdělovat přátelství s Ním“^[233]. Tato výpověď nabývá ještě větší intenzity, když se myslí na eucharistické tajemství. Vždyť si nemůžeme pro sebe nechat lásku, kterou slavíme v této svátosti. Ona totiž ze své podstaty vyžaduje, aby byla dávana dále. Svět potřebuje Boží lásku – setkat se s Kristem a věřit v něho. Eucharistie proto není pouze pramenem a vrcholem života církve, nýbrž také jejího misijního poslání. „Autentická církev je misionářská církev“^[234]. Také my musíme dokázat přesvědčivě říci svým bratřím a sestrám: „Co jsme viděli a slyšeli, to vám zvěstujeme, abyste také vy měli společenství s námi!“ (1 Jan 1,3). Vždyť není

nic krásnějšího než setkat se s Kristem a sdělit ho všem! Samotné ustanovení eucharistie ostatně předjímá právě to, co je jádrem Ježíšova poslání: On je poslán Otcem, aby spasil svět (srov. Jan 3,16–17); Řím 8,32). Při Poslední večeři Ježíš světuje svým učedníkům svátost, která zpřítomňuje oběť jeho sebedarování a kterou přináší v poslušnosti k Otci ke spáse nás všech. Nemůžeme jít k eucharistické hostině, aniž bychom se nedali vtáhnout do pohybu jeho poslání, který vychází z nitra samého Boha a směřuje k tomu aby dospěl k člověku. Proto je misijní úsilí základní součástí eucharistické formy křesťanské existence.

Eucharistie a svědectví

85. První a základní úkol, který vyrůstá ze svatých tajemství, která slavíme, je vydávat svědectví naším životem. Úžas nad darem, který nám Bůh dává v Kristu, dodává našemu životu novou dynamiku tím, že nás zavazuje být svědky jeho lásky. Staneme se svědky, když se skrze naše jednání, naše slova a naše konkrétní bytí objeví Jiný a když se bude sdílet. Říká se, že svědectví je prostředek, jímž v dějinách pravda Boží lásky dospívá k člověku a zve ho, svobodně přijmout tuto radikálnost. Ve svědectví se Bůh takřka vystavuje riziku, které tkví ve svobodě člověka. Ježíš sám je věrný a spolehlivý svědek (srov. Zj 1,5; 3,14); přišel, aby vydal svědectví pravdě (srov. Jan 18,37). V této souvislosti mě napadá, abych se znovu vrátil k představě, která byla oblíbená u prvních křesťanů, ale i nás dnešní křesťany ohromuje: svědectví až k vydání sama sebe, k mučednictví, bylo považováno v dějinách církve vždycky za vrchol nové duchovní bohoslužby: „Přinášejte sami sebe (dosl. svá těla) v oběť“ (srov. Řím 12,1). Myslím např. na zprávu o mučednictví sv. Polykarpa ze Smyrny, žáka sv. Jana. Celá tato dramatická událost je vylíčena jako nějaká liturgie, ba dokonce jakoby se sám mučedník stával eucharistií^[235]. Pomysleme také na eucharistické pojetí, které Ignác z Antiochie vyjadřuje s ohledem na své vlastní mučednictví: Považuje se za „Boží pšenici“ a přeje si, aby se v mučednictví stal „čistým chlebem Krista“^[236]. Křesťan, který dává svůj život v mučednictví, vstupuje do plného společenství s Velikonocemi Ježíše Krista a stává se spolu s ním sám eucharistií. Také dnes nechybí církvi mučedníci, v nichž se Boží láska ukazuje nejvznešenějším způsobem. I když od nás není požadován důkaz

SACRAMENTUM CARITATIS

mučednictví, přesto víme, že bohoslužba, která se líbí Bohu vyžaduje tuto ochotu^[237]. A nachází své uskutečnění v radostném svědectví před světem a to důsledným křesťanským životem v těch oblastech, kde nás Pán pověří, abychom ho tam hlásali.

Ježíš Kristus, jediný Spasitel

86. Zdůraznění vnitřního vztahu mezi eucharistií a misijním posláním nám také dává odhalit poslední obsah našeho hlásání. Čím živější je v srdcích křesťanského lidu láska k eucharistii, tím zřejmější mu bude misijní poslání: *přinášet Krista*. Ne jen nějakou ideu nebo etiku, které jsou od Něho inspirovány, nýbrž dar samotné jeho osoby. Kdo bližnímu nezprostředkuje pravdu lásky, stále nedal dost. Tak nám eucharistie jako svátost naší spásy nevyhnutně připomíná jedinečnost Krista a v něm dovršené spásy za cenu jeho krve. Proto vyplývá z věřeného a slaveného eucharistického tajemství požadavek, stále všechny vychovávat k misionářskému nasazení, jehož středem je hlásání Ježíše jako jediného Spasitele^[238]. To zabrání sociologické redukci zásadního díla lidského pokroku, který je vždycky v každém autentickém procesu evangelizace zahrnut.

Náboženská svoboda

87. V této souvislosti bych rád dal hlas tomu, co řekli otcové během synodního shromáždění o velkých potížích, kterými je postiženo misijní poslání oněch křesťanských obcí, jež žijí v poměrech menšiny nebo jimž je zcela upírána náboženská svoboda^[239]. Musíme Pánu opravdu děkovat za všechny biskupy, kněze a osoby zasvěceného života i laiky, kteří se věnují hlásání evangelia a žijí svou víru tím, že vystavují do nebezpečí svůj vlastní život. V mnoha oblastech světa je už prostá návštěva kostela hrdinským svědectvím, které vystavuje lidi tomu, že jsou vytláčováni na okraj společnosti nebo přímo pronásledováni. Také při této příležitosti bych rád potvrdil solidaritu celé církve s těmi, kteří trpí nedostatkem svobody náboženského kultu. Kde chybí náboženská svoboda, tam nakonec, jak víme, chybí ta nejdůležitější svoboda, neboť ve víře vyjadřuje člověk vnitřní rozhodnutí o vlastním smyslu svého života. Modleme se proto, aby se rozšířily prostory náboženské svobody ve všech státech, aby křesťané, jakož i příslušníci jiných náboženství mohli žít své přesvědčení osobně i ve

společenství.

Eucharistie – tajemství, které třeba nabídnout světu

Eucharistie, chléb dávaný za život světa

88. „Chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa“ (Jan 6,51). Těmito slovy Pán odhaluje pravý význam daru vlastního života za všechny lidi. Ukazují nám také hluboký soucit, jaký má s každým jednotlivcem. Evangelia nám častokrát vyprávějí o Ježíšových citech k lidem, zvláště k trpícím a hříšníkům (srov. Mt 20,34; Mk 6,34; Lk 19,41). Hluboce lidským citem vyjadřuje úmysl Boha spasit každého člověka, aby dosáhl pravý život. Každé slavení eucharistie svátostně zpřítomňuje dar, který Ježíš udělal ze svého života – dar pro nás a pro celý svět. Zároveň nás Ježíš činí v eucharistii svědky Božího soucitu s každým bratrem a každou sestrou. Tak se kolem eucharistického tajemství rodí služba lásky k bližnímu, kterého „nejprve nemám nijak rád nebo kterého ani neznám a miluji ho v Bohu a s Bohem. To je možné pouze na základě vnitřního setkání s Bohem, které se stalo společenstvím vůle a zasahuje také city. Pak se naučím nedívat se na druhé pouze svými očima a svými city, nýbrž z hlediska Ježíše Krista“^[240]. Tímto způsobem poznávám v člověku, k němuž se přiblížím, bratry a sestry, za které Pán dal svůj život, protože je miluje „do krajnosti“ (Jan 13,1). Proto si naše komunity, když slaví eucharistii, musí stále více uvědomovat, že Kristova oběť je pro všechny, a proto eucharistie pobádá každého, aby se sám stal pro druhého „obětovaným chlebem“ a tak se zasažoval za spravedlivější a bratrštější svět. Myslíme-li na rozmnožení chlebů a ryb, musíme uznat, že i dnes Ježíš vybízí své učedníky, aby se osobně angažovali: „Vy jim dejte jíst!“ (Mt 14,16). Povolání každého z nás je opravdu to – stát se spolu s Ježíšem *chlebem obětovaným za život světa*.

Sociální důsledky eucharistického tajemství

89. Spojení s Kristem, které se uskutečňuje ve svátosti, nás uschopňuje k novosti v sociálních vztazích: „Mystická svátost má sociální charakter... Spojení s Kristem je totiž zároveň spojením s druhými, kterým On se dává. Nemožno mít Krista pouze pro sebe, mohu mu patřit jen ve společenství s druhými,

kterí se stali jeho nebo se mají stát“^[241]. V této souvislosti je nutné jednoznačně vyjádřit vztah mezi eucharistickým tajemstvím a sociálním nasazením. Eucharistie je svátost společenství bratří a sester, kteří jsou ochotni smířit se v Kristu – v něm, který z židů a pohanů vytvořil jeden jediný lid tím, že zbroual přehradu, která je dělila (Ef 2,14). Pouze toto stále úsilí o smíření dovoluje přijímat tělo a krev Krista důstojně (Mt 5,23–24)^[242]. Slavením památky jeho Oběti sílí společenství mezi bratry a sestrami a pobádá zvláště ty, kteří jsou v konfliktu, aby uspíšili své smíření a odpuštění, jež jsou podmínkami k vytvoření skutečného pokoje.^[243] Z tohoto vědomí se rodí vůle proměnit také nespravedlivé struktury, aby se zaručilo respektování důstojnosti člověka, který byl stvořen podle Božího obrazu. Konkrétním rozvíjením této odpovědnosti dochází k tomu, že se eucharistie stává v životě tím, co ve slavení znamená. Jak jsem už zdůraznil na jiném místě, není vlastním posláním církve pouštět se do politického zápasu za uskutečnění spravedlivější společnosti, i když nemůže a nesmí zůstat stranou v zápasu o spravedlnost. Církev „do něj musí vstoupit racionální argumentací a musí probouzet duchovní síly, bez nichž se spravedlnost nemůže prosadit ani prosperovat“^[244]. Vzhledem k sociální odpovědnosti všech křesťanů, synodální otcové připomněli, že Kristova oběť je tajemstvím osvobození, které nás stále interpeluje a vyzývá. Proto se obracím na všechny věřící s výzvou, aby byli opravdovými tvůrci pokoje a spravedlnosti: „Kdo se totiž účastní eucharistie, musí se zasažovat o budování míru v našem světě, který je poznamenán mnohým násilím, válkou a – zvláště dnes – terorem, hospodářskou korupcí a sexuálními vykořisťováními“^[245]. To všechno jsou problémy, které pak vyvolávají další ponižující jevy, které jsou krajně znepokojující. Víme, že nelze tuto situaci řešit povrchně. Právě v síle tajemství, které slavíme, musí být tyto okolnosti pranýřovány, neboť odporují důstojnosti člověka, za kterého Kristus prolil svou krev a tím potvrdil, jak vysokou cenu má každá osoba.

Pokrm pravdy a bída člověka

90. Nesmíme zůstat nečinní tváří v tvář jistým procesům globalizace, které nezřídka dávají v celosvětovém rozsahu neúměrně narůstat rozdílu mezi bohatými a chudými. Musíme pranýř-

SACRAMENTUM CARITATIS

řovat ty, kteří mrhají bohatstvím země a tím vyvolávají nerovnosti, které volají do nebe (srov. Jak 5,4). Je například nemožné mlčet tváří v tvář „otřesným obrazům velkých uprchlických táborů nebo jednotlivých uprchlíků, kteří jsou – v různých částech světa – přijímáni, aby se jim poskytla pomoc a unikli horšímu osudu, ale kteří nemají vůbec nic. Což to nejsou lidské bytosti, naši bratři a sestry? Nepřišly jejich děti na svět s tímž oprávněným očekáváním štěstí?“^[246]. Pán Ježíš, Chléb věčného života nás pobádá a upozorňuje nás na poměry bídy, v nichž se nachází větší část lidstva – jsou to poměry, které často zahrnují jasnou a znepokojující odpovědnost lidí. Vždyť „na základě statistických údajů, jež jsou k dispozici, lze tvrdit, že méně než polovina nesmírných položek celosvětově určených na zbraně, by více než stačilo k trvalému odstranění bídy nedohledných zástupců chudých. To je naléhavá výzva lidskému svědomí. Národům, které spíše na základě situací, podmíněných mezinárodními politickými, hospodářskými a kulturními vztahy, než nekontrolovatelnými poměry, žijí pod prahem chudoby, může a musí naše společné nasazení pro pravdu dát novou naději“^[247]. Pokrm pravdy nás pobádá pranýřovat poměry nedůstojné člověka, v nichž se umírá kvůli nedostatku potravin, jenž je způsoben nespravedlností a vykořisťováním, a dává nám novou sílu a novou odvahu neustále pracovat na budování civilizace lásky. Křesťané se už od počátku starali o to, aby se navzájem dělili o svá dobra (srov. Sk 4,32) a aby pomáhali chudým (srov. Řím 15,26). Almužna, která se sbírá na liturgických shromážděních to živě připomíná, ale je to i velmi aktuální potřeba. Církevní dobročinné instituce, zvláště *Charita* na různých úrovních konají cennou službu, aby pomáhaly lidem v nouzi, zvláště těm nejhudším. Tím, že se dávají inspirovat eucharistií, svátostí lásky, stávají se jejím konkrétním výrazem a zasluhují proto veškerou chválu a povzbuzení pro solidární nasazení ve světě.

Sociální nauka církve

91. Tajemství eucharistie nás uschopňuje a pobádá k odvážnému nasazení ve strukturách tohoto světa, abychom do nich vnášeli onu novost vztahů, která má nevyčerpatelný pramen v daru Boha. Modlitba, kterou opakujeme v každé mši svaté: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“ nás zavazuje, učinit

ve spolupráci s mezinárodními, státními i soukromými institucemi všechno možné, aby ve světě přestalo nebo se aspoň zmenšovalo pohoršení hladu a podvýživy, jímž trpí mnoho milionů lidí zvláště ve vývojových zemích. Zvláště pak křesťanský laik, formovaný ve škole eucharistie je povolán, aby se přímo ujal své politické a sociální odpovědnosti. Aby mohl náležitě plnit své úkoly je třeba ho připravit konkrétní výchovou k lásce a spravedlnosti. Proto, jak požadoval synod, je nutné, aby diecéze a křesťanské komunity byly seznámeny se sociální naukou církve a aby tato nauka byla podporována^[248]. V tomto cenném dědictví, které pochází z nejstaršího církevní tradice, nacházíme prvky, které s hlubokou moudrostí orientují jednání křesťanů tváří v tvář palčivým sociálním otázkám. Toto učení dozrálo v průběhu dějin církve a vyznačuje se realizmem a vyrovnaností a pomáhá tak vyhnout se zavádějícím kompromisům nebo prázdňým utopiím.

Posvěcení světa a uchování stvoření

92. Aby se rozvíjela eucharistická spiritualita, jež je s to významně ovlivnit společenskou tkáň je konečně nutné, aby si křesťanský lid, který vzdává díky eucharistií, byl vědom, že to dělá ve jméno celého stvoření, že tak usiluje o posvěcení světa a intenzivně se za to zasazuje^[249]. Sama eucharistie vrhá mocné světlo na lidské dějiny a na celý vesmír. Z tohoto svátostného hlediska se den po dni učíme, že každá církevní událost má charakter znamení, kterým se sám Bůh sděluje a dotazuje se nás. Tímto způsobem může eucharistická životní forma tím způsobem, jak chápeme dějiny a svět, skutečně vést ke změně mentality. Sama liturgie nás vychovává k tomu všemu, když se kněz během přípravy darů obrací k Bohu modlitbou chvály a prosby nad dary chleba a vína – „plodem země“ a „vinné révy“ a „lidské práce“. Těmito slovy bere obřad všechno lidské konání a námahu sebou a vkládá to do oběti přinášené Bohu a pobádá nás k tomu, abychom nazírali zemi jako Boží stvoření, které produkuje, co potřebujeme k životu. Není pouze neutrální skutečností, pouhou hmotou k libovolnému používání podle lidských chutí. Spíše má své místo uvnitř dobrého plánu Boha, který nás všechny povolal, abychom byli syny a dcerami v Božím Synu, Ježíši Kristu (srov. Ef 1,4–12). Oprávněné starosti kvůli ekologickému stavu, v němž se nachází stvoření v mnoha částech světa, může čerpat útěchu z perspektivy křesťanské naděje, která nás zavazuje pracovat na odpovědném uchování stvoření^[250]. Ve vztahu mezi eucharistií vesmírem totiž odhalujeme jednotu Božího plánu a jsme vedeni k tomu, chápat spojení mezi stvořením a „novým stvořením“, které začalo zmrtvýchvstáním Krista, nového Adama. Díky křtu máme na něm podíl již nyní (srov. Kol 2,12nn) a tak se otevírá našemu životu, živenému eucharistií, výhled na nový svět, nové nebe a novou zemi, kde z nebe sestupuje od Boha nový Jeruzalém, „vystrojený jako nevěsta, okrášlená pro svého ženicha“ (Zj 21,2).

Užitečnost eucharistického Kompendia

93. Na konci těchto úvah, v nichž jsem se chtěl zabývat směrnicemi, které vyplynuly ze synody, chtěl bych také vyjít vstříc prosbě, kterou přednesli synodální otcové, aby se pomáhalo křesťanskému lidu stále lépe věřit, slavit a žít eucharistické tajemství. Příslušné kongregace se proto postarají o vydání *Kompendia*, jež shrne texty Katechismu katolické Církve, modlitby, vysvětlení mešních eucharistických modliteb a vše ostatní, co by mohlo být užitečné pro správné chápání jakož i slavení a adoraci oltářní svátosti^[251]. Rád bych, kdyby tato pomůcka přispěla k tomu, aby se památka Pánových Velikonoc stávala každým dnem více pramenem a vrcholem života a poslání církve. Bude to pobídka pro každého věřícího k tomu, aby udělal ze svého života pravou duchovní bohoslužbu.

Závěr

94. Drazí bratři a sestry, eucharistie je počátkem každé formy svatosti a každý z nás je povolán k plnosti života v Duchu svatém. Kolik svatých učinilo svůj život autentickým díky své eucharistické zbožnosti! Od sv. Ignáce z Antiochie po sv. Augustina, od sv. Antonína opata po sv. Benedikta, od sv. Františka z Assisi po sv. Tomáše Akvinského, od sv. Kláry z Assisi po sv. Kateřinu Sienkou, od sv. Pascal Baylona po sv. Petra Juliána Eymarda, od sv. Alfonse M. de Liguori po bl. Charles de Foucaulda, od sv. Jana Maria Vianneye po sv. Terezii z Lisieux od sv. Pia z Pietralciny po bl. Terezii z Kalkuty, od bl. Piergiorgio Frassatiho po bl. Ivana Mertze, abych uvedl aspoň některá z tak velké-

SACRAMENTUM CARITATIS

ho množství jmen, svatost našla vřdycky své ohnisko ve svátosti eucharistie.

Proto je nutné, aby se v církvi skutečně věřilo v toto tajemství, aby se zbožně slavilo a intenzivně žilo. Dar, který Ježíš dělá ze sebe ve svátosti památky svého utrpení, nám potvrzuje, že zdar našeho života spočívá v účasti a trinitárním životě, která je nám v NĚm definitivně a účinně nabídnuta. Slavení i adorace eucharistie umožňují, že se přiblížíme Boží lásce a osobně s ní souhlasíme až ke spojení s milovaným Pánem. Darování našeho života, *communio* s celým společenstvím věřících a solidarita s každým člověkem jsou nezbytné aspekty „*logiké latreia*“ svaté a bohu libé duchovní bohoslužby (srov. Řím 12,1), v níž se promění celá naše lidská skutečnost k oslavě Pána. Proto vyzývám pastýře, aby věnovali největší pozornost ryzí eucharistické křesťanské spiritualitě. Kněží, jáhnové a všichni, kteří vykonávají nějakou eucharistickou službu, mohou vřdycky čerpat sílu a podněty z těchto služeb, jež vykonávají s péčí a stálou vnitřní přípravou, pro svou osobní i komunitní cestu posvěcení. Všechny laiky a zvláště rodiny vyzývám, aby stále nacházeli ve svátosti Kristovy lásky energii, proměnit svůj život v ryzí znamení přítomnosti zmrtvýchvstalého Pána. Všechny Bohu zasvěcené osoby prosím, aby svým eucharistickým životem ukazovali zář a krásu, která spočívá v tom, že zcela patří Pánu.

95. Na počátku čtvrtého století byla ještě křesťanská bohoslužba zakázána císařskými úřady. Několik křesťanů ze severní Afriky, kteří se cítili vázání slavít den Páně, zákazu vzdorovali. Byli

popraveni, když předtím prohlásili, že pro ně není možné žít bez eucharistie, pokrmu Páně: *Sine dominico non possumus*^[252]. Kéž se tito mučedníci z Abitene, spolu s mnoha svatými a blahoslavenými, kteří udělali eucharistii středem svého života, za nás přimlouvají a kéž nás učí věrnosti setkání se zmrtvýchvstalým Kristem. Také my nemůžeme žít bez účasti na svátosti naší spásy a toužíme po tom, abychom byli *iuxta dominicam viventes*, to znamená tlumočit životem, co jsme v den Páně přijali. Tento den je skutečně dnem našeho konečného osvobození. Což je divné, že si přeje, aby byl každý den tak prožíván, jak to odpovídá novosti, kterou zavedl Kristus tajemstvím eucharistie?

96. Maria, neposkrvněná Panno, archo nové a věčné Úmluvy, doprovázej nás na této cestě vstříc Pánu, který přichází. V ní nacházíme nejdokonalěji uskutečněnou podstatu církve. Ta v ní vidí „eucharistickou ženu“ — jak ji nazval Boží služebník Jan Pavel II.^[253] nejzdařilejší obraz sebe samé a nazírá ji jako nenahraditelný vzor eucharistického života. Z tohoto důvodu tvrdí kněz, když je na oltáři přítomno tělo Páně — „*verum Corpus natum de Maria Virgine*“ jménem liturgického shromáždění slovy eucharistické modlitby: „Uctíváme slavnou Pannu Marii, Rodičku našeho Boha a Pána Ježíše Krista“^[254]. Její svaté jméno je vzýváno a uctíváno také v eucharistických modlitbách východních křesťanských církví. Věřící pak „svěřují Marii, Matce církve, svůj život a svou práci. Tím, že se snaží mít stejné smyšlení jako Maria, pomáhají celé obci žít v živější odevzdanosti, jež se líbí

Otci“^[255]. Ona je *Tota pulchra*, celá krásná, protože září leskem Boží Velebnosti. Krása nebeské liturgie, která se má odrážet také v našich shromážděních, nachází v ní věrné zrcadlo. Od ní se musíme učit, jak se sami stát eucharistickými lidmi církve, abychom i my podle slov sv. Pavla mohli předstoupit před Pána „neposkrvnění“, jak nás chtěl mít od počátku (srov. Kol 1,22; Ef 1,4)^[256].

97. Kéž v nás na přímluvu blahoslavené Panny Marie Duch Svátý zažehne stejný zář, který zakusili učedníci jdoucí do Emauz (srov. Lk 24,13–35) a kéž náš život obnoví eucharistický úžas a krásu, jež se zrcadlí v liturgickém obřadu, účinném znamením nekonečné krásy posvátného tajemství Boha. Ti učedníci se zvedli a spěšně se vrátili do Jeruzaléma, aby se podělili o tu radost se svými bratry a sestrami. Opravdová radost totiž spočívá v poznání, že Pán zůstává s námi jako náš věrný průvodce. Eucharistie nám dává objevit, že se zemřelý a zmrtvýchvstalý Kristus se v tajemství církve projevuje jako náš současník. Stali jsme se svědky tohoto tajemství lásky. Přejme si navzájem, abychom šli na setkání s eucharistií plni radosti a úžasu, abychom zakoušeli a hlásali jiným pravdu slova, s ním se Ježíš rozloučil se svými učedníky: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa“ (Mt 28,20).

Dáno v Římě, u sv. Petra, dne 22. února, na svátek stolce sv. apoštola Petra, roku 2007, v druhém roce mého pontifikátu.

Benedictus PP XVI.

Pracovní překlad: P. Josef Koláček SJ

[198] VII, 10, 16: PL 32, 742

[199] Benedikt XVI. *Homilie na Marienfeldu* (21.8.2005): AAS 97 (2005) 892; srov. *Homilie během svatodušní vigilie* (3.6.2006): AAS 98 (2006) 505.

[200] Srov. *Relatio post disceptationem*, 6, 47: *L'Osservatore Romano* (dt.) 35. očník č. 45 str.12.16 *Propositio* 43.

[201] *De civitate Dei*, X. 6: PL 41, 284.

[202] Srov. *Katechismus katolické Církve*, 1368.

[203] Srov. *Sv. Irenej, Proti herezím*. IV. 20, 7; PG 7, 1037.

[204] *List Magnesijským* 9, 1: PG 5, 670

[205] Srov. *První Apologie* 67, 1-6: PG 5, 670

[206] Srov. *Propositio* 30.

[207] Srov. AAS 90 (1998), 713-766.

[208] *Propositio* 30.

[209] *Homilie* (19.3.2006): AAS 98 (2006) 324

[210] *Zcela správně poznamenává Compendium sociálního učení církve*, 258: „Člověku vázanému na nutnost práce otevírá odpočinek výhled na dokonalou svobodu, onoho věčného sabatu (srov. Žid 4,9-10). Odpočinek dovoluje člověku rozpatvat se na díla Boží, od stvoření po vykoupění, a znovu je prožívat, poznávat sama sebe jako jeho dílo (srov. Žid 2,10) a vzdát díky za svůj život a svou existenci jeho původci“.

[211] Srov. *Propositio* 10.

[212] Srov. *Ibidem*.

[213] Srov. *Benedikt XVI. Proslov k biskupské konferenci Kanady – Quebec při jejich návštěvě ad limina Apostolorum* (11. 5. 2006), *L'Osservatore Romano*, 12. 6. 2006 str. 5.

[214] č. 10: AAS 71 (1979) 414-415.

[215] Benedikt XVI., *Generální audience* 29.3. 2006, *L'Osservatore Romano* (dt.) 36 ročník č. 14, str. 2.

[216] *Propositio* 39.

[217] Srov. *Relatio post disceptationem*, 30: *L'Osservatore Romano* (dt.) 35 Jg. Nr. 45. S.15.

[218] Srov. 2. Vatikánský koncil, *dogmatická*

SACRAMENTUM CARITATIS

- konstituce o církvi *Lumen gentium*, 39-42
- [219] *Srov. Jan Pavel II. Po synodální poštovský list Christifideles laici* (30.12. 1988) 14.16; AAS 81 (1989) 409-413; 416-418.
- [220] *Srov. Propositio 39*
- [221] *Srov. Ibid.*
- [222] *Římský pontifikál. Svěcení biskupa, kněze a jáhna, Svěcení jednoho jediného kněze*, č. 68
- [223] *Srov. Jan Pavel II. Po synodální apoštolský list Pastores dabo vobis* (25.3. 1992), 19-33; 70-81: AAS 84 (1992) 686-712; 778-800.
- [224] *Propositio 38.*
- [225] *Propositio 39. srov. Jan Pavel II. Po synodální apoštolský list Vita consecrata* (25.3.1996), 95: AAS 88 (1996), 470-471.
- [226] *Kodex kanonického práva kánon 663, § 1.*
- [227] *Srov. Jan Pavel II. Po synodální apoštolský list Vita consecrata* (25.3. 1996), 34: AAS 88 (1996) 407-408.
- [228] *Encyklika Veritatis splendor* (6. 8. 1993), 107: AAS 85 (1993) 1216-1217.
- [229] *Benedikt XVI., Encyklika Deus caritas est* (25. 12. 2005), 14: AAS 98 (2006) 229
- [230] *Srov. Jan Pavel II. Encyklika Evangelium vitae* (25.3. 1995): AAS 87 (1995), 401-522; *Benedikt XVI. Proslav*
- k Papežské akademii pro život*. (22. 2. 2006): AAS 98 (2006) 264-265.
- [231] *Srov. Kongregace pro nauky víry, Instrukce k některým otázkám ohledně působení a chování katolíků v politickém životě*. (24.11. 2002): AAS 96 (2006) ,359-370
- [232] *Srov. Propositio 46.*
- [233] AAS 97 (2005) 711
- [234] *Propositio 42.*
- [235] *Srov. List církve ze Smyrny o mučednictví sv. Polykarpa*, XV, 1: PG 5, 1039, 1042.
- [236] *Ignác z Antiochie, Římanům*, IV, 1: PG 5, 690.
- [237] *Srov. 2. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce Lumen Gentium*, 42.
- [238] *Srov. Propositio 42, srov. také Kongregace pro nauku víry. Prohlášení o spásenosné jedinečnosti a univerzálnosti Ježíše Krista a církve Dominus Jesus* (6.8. 2000) 13-15: AAS 92 (2000) 754-755.
- [239] *Srov. Propositio 42.*
- [240] *Benedikt XVI. Encyklika Deus caritas est* (25.12.2005), 18: AAS 98 (2006) 232.
- [241] *Ibidem. č. 14.*
- [242] *Nikoli bez pohnutí jsme během shromáždění synodu vyslechli velmi významná svědectví o působivosti svátosti při budování míru. V tomto ohledu Propositio 49 tvrdí: „Díky slavení*
- eucharistie se národy v konfliktu mohly shromáždit kolem Božího slova, naslouchat prorockému hlásání usmíření skrze nezištné odpuštění, dostat milost obrácení, které umožňuje přijímání téhož chleba a téhož kalicha“.*
- [243] *Srov. Propositio 48.*
- [244] *Benedikt XVI. Encyklika Deus caritas est*, (25.12.2005), 28: AAS 98 (2006), 239.
- [245] *Propositio 48.*
- [246] *Benedikt XVI. Proslav k diplomatickému sboru akreditovanému u Svatého stolce* (9. ledna 2006): AAS 98 (2006), 127.
- [247] *Ibidem.*
- [248] *Srov. Propositio 48. K tomu je zvláště užitečné Compendium sociální nauky církve.*
- [249] *Srov. Propositio 43.*
- [250] *Srov. Propositio 47.*
- [251] *Srov. Propositio 17.*
- [252] *Srov. Martyrium Saturnini, Dativi et aliorum plurimorum* 7,9.10: PL 8, 707, 709-710.
- [253] *Srov. Jan Pavel II. Encyklika Ecclesia de Eucharistia* (17.4.2003), 53: AAS 95 (2003) 469.
- [254] *I. eucharistická modlitba (Římský mešní kánon).*
- [255] *Propositio 50.*
- [256] *Srov. Benedikt XVI. Homilie* (8. prosince 2005): AAS 98 (2006) 15.

KOMENTÁŘE

O eutanázii v památníku eutanázie

Hartheimská konference „O smyslu a povinnosti – Otázky konce života“

Nedaleko rakouského Linze stojí zámek Hartheim. Už od konce 19. století zde byl domov pro postižené lidi. Staraly se o ně řeholnice. Po anšlusu Rakouska nacisté zámek přebudovali. Z místa, kde se postiženým lidem pomáhalo, se stala jejich konečná stanice. Prováděla se zde eutanázie. V letech 1940–1944 tu zemřelo 30 000 lidí, jejichž životy „nebyly hodnotné“. Měli tu smůlu, že byli tělesně nebo duševně postižení. V Hartheimu na ně po převzetí ústavu nacisty čekaly plynová komora a krematorium. To vše dnes připomíná památník obětí.

Hartheim je tedy více než vhodné místo k uspořádání konference o eutanázii. Mezi 20. a 22. dubnem se zde sešli politici, lékaři, zdravotníci, právníci i zainteresované publikum.

Pohled kněze

Jako jeden z prvních vystoupil vídeňský arcibiskup, kardinál Chris-

toph Schönborn. Vděčně citoval slova zesnulého kardinála Königa, zastávce a pomocníka hospicového hnutí, který řekl: „Člověk nesmí umírat lidskýma rukama, ale na lidských rukou.“ Pochválil některá opatření ve prospěch péče o nevléčitelně nemocné, např. dávky pro pečující rodiny. Požadoval však, aby ochrana umírajících byla zakotvena přímo v rakouské ústavě.

Kardinál připomněl, že podle průzkumu 90% osmdesátiletých lidí dnes není vyrovnáno se smrtí. Odklizení postižených cestou potratů způsobuje, že brzy už nebudou ve společnosti existovat např. lidé s Downovým syndromem. „Když ve společnosti nejsou postižení, je postižena společnost,“ zdůraznil.

Pohled psychiatra

Hlavní referát přednesl psychiatr, filosof a teolog Manfred Lütz. Poukázal na to, že hnutí za eutanázii je vlastně

reakcí na tendenci léčit umírající *ad absurdum*. A tato tendence, řekl profesor Lütz, souvisí s trendem naší doby, která si ze zdraví vytvořila svého druhu náboženství. Askezi, kterou si dříve lidé ukládali z náboženských důvodů, si dnes ukládají z důvodů zdravotních. Paradoxně s touto tendencí roste nedůvěra k medicíně, a lidé se často místo lékařům svěřují různým „duchovním léčitelům“. „Náboženství zdraví“ je dnes podle profesora Lütze nejrozšířenějším náboženstvím naší civilizace. Je to náboženství „imanentní eschatologie“ – spásou je zdravý život na této zemi.

V každém případě způsobuje důraz na zdraví to, že nemocný člověk je občanem druhé třídy. Postižení jsou usmrčovani už preventivně – například potraty dětí s rozštěpem hradí v Rakousku nemocenské pojišťovny.

A to je kontext, v němž se prosazuje eutanázie starých, nevléčitelně nemocných a postižených lidí. Eutanázie, zdů-

zámek Hartheim; foto: Christoph Humanaus

KOMENTÁŘE

raznil profesor Lütz, nebyla vynálezem nacistů: začala se propagovat už v první čtvrtině 20. století, a není proto divu, že dnes propaganda pro eutanázii pokračuje. Často se přitom argumentuje soucitem. „Zlo začíná sentimentalitou,“ varuje profesor Lütz.

Pohled internisty

O dnešním stavu debaty o eutanázii v Evropě a v USA referoval bratislavský internista a farmakolog Jozef Glasa. Odvolal se na deklaraci Světového sdružení lékařů (WMA), podle níž je eutanázie jako cílené ukončení života pacienta, i na jeho přání, neetická. To nebrání lékařům v tom, aby respektoval přání pacienta a umožnil přirozený proces umírání v konečné fázi nemoci.

Připomněl také Doporučení Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1418 o ochraně lidských práv a důstojnosti terminálně nemocných a umírajících. Podle tohoto doporučení nezakládá respekt k přání umírajícího právní možnost úmyslně pacienta usmrtit. Žádný zdravotnický pracovník nesmí být nucen se na eutanázii podílet. Za naprosto podstatnou považuje Doporučení podpůrnou (paliativní) léčbu, jež ulehčuje pacientům bolest a mírní jeho potíže.

Profesor Glasa varoval před „samospádem“ vývoje v otázce eutanázie a připomněl, že po legalizaci eutanázie v Holandsku byla Groningenským protokolem z roku 2005 rozšířena možnost eutanázie i na děti.

Debata o eutanázii dnes probíhá ve všech vyspělých zemích, jež se na jedné straně vyznačují pokrokem v medicíně a hrdostí na něj, na druhé straně ale nejistotou z toho, jaké katastrofy může člověk způsobit, řekl profesor Glasa.

Diskuse právníků a politiků

V pracovních kroužcích se např. právníci zabývali konkrétními formami, jimiž může pacient už dopředu vyjádřit své přání ohledně léčby, resp. jejího omezení. Za samozřejmé se považuje, že takové přání nemůže zahrnovat protiprávní postupy, tedy zejména přímé usmrcení.

Politici se ve svém kroužku zabývali především tím, jak zaplatit narůstající náklady na léčbu starých a nevyлéčitelně nemocných lidí. Po delším přešlapování otevřely ženské účastnice zásadní otázku: Není nedostatek prostředků i kapacit pečujících o tyto pacienty způsobem především tím, že Evropa nemá dost mladých lidí a dětí, kteří by vyvážili stárnutí populace?

známý rakouský herec Tobias Moretti; foto: Christoph Hummaus

Pohled umělce

Zajímavý byl závěrečný panel umělců. Znamý rakouský herec Tobias Moretti vystoupil s tvrzením, že naše společnost systematicky vytěšňuje všechno neobvyklé, všechno co neodpovídá povrchní představě o kráse. Něco podobného je přitom v umění nemyslitelné. Drama, kde se pohybují uhlazení lidé a uhlazeným způsobem pronášejí uhlazené myšlenky, není dramatem. „Lidé by po dvaceti minutách odešli z divadla,“ upozornil Moretti a dodal, že společnost potřebuje i lidi, kteří neodpovídají běž-

ným normám o tom, co je náležité.

Hodnocení

Za příznačné považuji, že takto závažné civilizační téma, jímž eutanázie nesporně je, vnímají u našich rakouských sousedů i špičkoví politici. Konference se zúčastnil rakouský spolkový prezident Heinz Fischer, hejtman Dolního Rakouska Josef Pühringer, bývalá hejtmanka Waltraud Klasnicová a řada předních rakouských osobností.

Mgr. Michaela Freiová
Autorka je publicistka.

KOMENTÁŘE

Diskuse k článku „Kdo má strach z minulosti?“

Dopis vyšetřovatele ÚDV plk. Adolfa Rázka

Co je to pravda? Řekl Pilát, možná posměšně, vědom si dosahu své moci, Ježíšovi.

S politováním musím se stejnou otázkou reagovat na článek „Kdo má strach z minulosti?“ v letošním 7. čísle *RC Monitoru*, napsaného zřejmě na politickou objednávku.

Jako bývalý dlouholetý vyšetřovatel kritizovaného ÚDV se musím především ohradit proti lživému tvrzení autora, že „dokonce v něm pracovali bývalí příslušníci StB.“ To není pravda.

Druhou lží je, že teprve současná politická podpora otevřela archivy.

Je pravdou, že já sám jsem po vydání zákona 198/93 Sb. žádal tehdejšího ministra vnitra za ODS Jana Rumla na setkání mklů v Jáchymově v květnu 1994 o zrušení stupňů utajení archivních materiálů vyprodukovaných StB. Neprovedl to.

Stejně nebyly odtajněny materiály komunistických justičních orgánů ani zpravodajských orgánů resortu obrany, který byl spravován lidovci.

Ke zpřístupnění tajných materiálů se odhodlal jako první tehdejší sociálně-demokratický ministr Grulich (ke kterému jsem měl řadu osobních výhrad) pokynem č. 6 z 1. dubna 1999 a po něm

i správci dalších dvou zmíněných resortů.

To, že úřad neměl v první polovině devadesátých let politickou a zákonnou podporu, znesnadnilo jeho práci a s ohledem na právní kontinuitu nelze jeho výsledky klamavě porovnávat s výsledky denacifikačních soudů.

To, že úřad neměl v první polovině devadesátých let politickou a zákonnou podporu, znesnadnilo jeho práci a s ohledem na právní kontinuitu nelze jeho výsledky klamavě porovnávat s výsledky denacifikačních soudů.

Závěrem k personální politice Úřadu jen poznámka, že minulý ředitel, můj dlouholetý přítel a spolupracovník Václav Benda, neměl na tomto úseku vždy šťastnou ruku. V žádném případě tam ale nepracoval a nemohl pracovat příslušník či spolupracovník StB, protože podmínkou pro přijetí na ÚDV bylo, předložení negativního lustračního osvědčení.

Pokud autor zmíněného článku Mgr. Zrno zaměňuje příslušníky SNB

a vyšetřovatele StB, je třeba vědět, že na žádost tehdejšího ředitele ÚDV dr. Bendy o výpomoc vyšetřovatelů z úřadu vyšetřování PČR byli jím v polovině devadesátých let čtyři „zkušení“ vyšetřovatelé bývalé SNB přijati.

Je nutné souhlasit s tím, že ministerstvo vnitra, stejně jako celá státní správa, bylo zaneřáděno komunisty, ale důležité je vědět, že právě na začátku devadesátých let tehdejší ministři vnitra podepisovali nepostradatelnost svých „zkušených“ podřízených a personální kontinuitou zajistili jejich působení a činnost resortu nejen v prvním, ale i v druhém osmiletém období po listopadu.

S autorem souhlasím, že s vyrovnáním s minulostí se mělo začít hned po listopadu. Ne však zástupnou otázkou spolupracovníků StB, ale skutečnou politickou vůlí vyjádřenou demokratickými zákony a legislativními opatřeními.

Svobodně jsme si zvolili své zákonodárce a ti selhali. Nejen oni. Odpovědňi jsme my, jejich volitelé. Taková je pravda.

plk. Adolf Rázek

Autor je bývalý politický vězeň A 024231 a vyšetřovatel ÚDV.

Odpověď na diskusi k článku „Kdo má strach z minulosti?“

Je mi líto, že plk. Rázka můj text tak rozzlobil. Asi díky nepříliš jasné struktuře textu tu došlo k záměně.

Nepsal jsem primárně o Ústavu pro dokumentaci a vyšetřování, ale o nově zřizovaném Ústavu paměti národa. Kritizoval jsem fakt, že ČSSD a komunisté chtějí, aby v něm směli pracovat i bývalí komunisté.

Zmínil jsem se i o obecné politické podpoře (či spíše nepodpoře), která zde vládla, co se týče vyšetřování zločinů komunismu.

Žádné srovnání s denacifikací jsem neprováděl. Také jsem nekritizoval ÚDV. Kritizoval jsem nedostatečnou politickou podporu vyrovnání se s komunismem.

Cílem článku nebylo hanobit činnost ÚDV, ale spíše se zamyslet nad obecným stavem vyrovnání s komunismem a nad návrhy ČSSD a KSČM k navrhovanému Ústavu paměti národa.

Vyjádření o ÚDV nebyla zvolena šťastně a mohl tak z toho vzniknout mylný dojem o činnosti ÚDV, která je samozřejmě chvályhodná. Dle mého názoru však s dostatečnou politickou podporou mohla být ještě mnohem úspěšnější.

Chyboval jsem ovšem v jedné věci – bývalí příslušníci StB pracovali v archivu Ministerstva vnitra, ne v ÚDV. Za tuto chybu se samozřejmě omlouvám.

Co se týče archivů MV, o jejich výrazně lepším využití od nástupu nového ředitele Jiřího Žáčka, myslím, není sporu. Že by to nešlo bez podpory ministra vnitra Langerera, je myslím také jasné.

Mgr. Matyáš Zrno

Vyjádření o ÚDV nebyla zvolena šťastně a mohl tak z toho vzniknout mylný dojem o činnosti ÚDV, která je samozřejmě chvályhodná. Dle mého názoru však s dostatečnou politickou podporou mohla být ještě mnohem úspěšnější.

NA ZÁVĚR

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat na adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Kruciáta

Hned když jsem si přečetl informace o Kruciátě, napadlo mne: TO JE ONO! Vždycky jsem přemýšlel, jak může věřící člověk přispět k nápravě panujícího smyslu pro pohodlí za každou cenu.

Do politiky jsem se nikdy nehrnul, ale společně s manželkou jsme podporovali toto úsilí modlitbou. Vrcholná politika v Jiřím Karasovi ztratila v podstatě jednoho jediného bojovníka za Pravdu a Život. Teď už tam žádného nevidím a k mému rozčarování se KDU-ČSL rozpouští v současném politickém prostředí v jakousi „tuctovou“ stranu, která se už ničím neliší od ostatních (když nepočítám různé hospodářsko ekonomické otázky, kterým stejně moc nerozumím).

Nyní po smrti mé manželky se na

spoustu věcí dívám úplně jinou „optikou“. Jsem přesvědčen, že její život naplnil všechny znaky svatosti. Její fyzická ztráta způsobila v mém životě dočasnou poušť. Jak ale známo, tak na poušti člověk může být osloven mnohými věcmi, na které v „normálním“ životě vůbec nereaguje. Učím se s manželkou žít novým způsobem a mám spoustu důkazů o to, že její pomoc je velmi účinná.

Myslím si, že svým nynějším nasazením v roli organizátora Kruciáty naplňuje Jiří Karas (a všichni připojení) nejkrásnější povolání, které může člověk v životě mít. A jsem přesvědčen, že na rozdíl od politických vystoupení nemůže být tato iniciativa umlčena, už jen proto, že má v nebi své mocné přímluvce.... třeba mou manželku.

Karel Tomek, Třebíč

Sacramentum Caritatis

Děkuji, že tak brzy otiskujete překlad exhortace *Sacramentum Caritatis*. Je to velice potřebný dokument, protože i u nás bývá liturgie často narušovaná různými improvizacemi a „lidovou tvořivostí“, i když ne tak dalece, jako například v Německu, kde — jak jsem se dočetla v deníku *Die Tagespost* — v jakémsi kostele četli místo evangelia úryvky z Franze Kafky.

Velmi si vážím liturgické reformy, zejména rozšíření čtení z Bible. Ocenili jsme to za komunistických časů, kdy nebylo snadné Bibli si opatřit. Ale mnohde se z liturgie vytrácí posvátnost, krása, důstojnost, řád. Exhortace právě tyto věci připomíná.

Ing. Vlasta Šimáčková, Brno

Liturgická čtení

6. 5. Neděle	Sk 14,21b–27, Žl 145, Zj 21,1–5a, Jan 13,31–33a.34–35 <i>5. neděle velikonoční</i>	10. 5. Čtvrtek	Sk 15,7–21, Žl 96, Jan 15,9–11 <i>sv. Jan z Avily</i>
7. 5. Pondělí	Sk 14,5–18, Žl 115, Jan 14,21–26 <i>sv. Antonín Kyjevský</i>	11. 5. Pátek	Sk 15,22–31, Žl 57, Jan 15,12–17 <i>sv. Ignác z Laconi</i>
8. 5. Úterý	Sk 14,19–28, Žl 145, Jan 14,27–31a <i>Panna Maria, Prostřednice všech milostí</i>	12. 5. Sobota	Sk 16,1–10, Žl 100, Jan 15,18–21 <i>sv. Pankrác</i>
9. 5. Středa	Sk 15,1–6, Žl 122, Jan 15,1–8 <i>sv. Hermas</i>		

13. 5. Neděle	Sk 15,1–2.22–29, Žl 67, Zj 21,10–14.22–23, Jan 14,23–29 <i>6. neděle velikonoční</i>	17. 5. Čtvrtek	Sk 1,1–11, Žl 47, Žid 9,24–28;10,19–23, Lk 24,46–53 <i>Slavnost Nanebevstoupení Páně</i>
14. 5. Pondělí	Sk 1,15–17.20–26, Žl 113, Jan 15,9–17 <i>sv. Matěj</i>	18. 5. Pátek	Sk 18,9–18, Žl 47, Jan 16,20–23a <i>sv. Jan I.</i>
15. 5. Úterý	Sk 16,22–34, Žl 138, Jan 16,5–11 <i>sv. Isidor</i>	19. 5. Sobota	Sk 18,23–28, Žl 47, Jan 16,23b–28 <i>sv. Petr Celestin</i>
16. 5. Středa	Řím 8,31b–39, Žl 69, Mt 10,17–22 <i>sv. Jan Nepomucký</i>		

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Ondřej Vaněček. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.